

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápisem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

Lidskoprávní moot court

Instrukce pro soudce písemné i ústní části soutěže

Mise Lidskoprávního moot courtu

Lidskoprávní moot court je soutěž, jejímiž hlavními cíli jsou zvýšení sociální odpovědnosti participujících studentů v souvislosti s právní ochranou lidských práv, rozvoj jejich lidskoprávní senzitivity a posílení jejich zájmu o problematiku lidských práv všeobecně.

Účelem Lidskoprávního moot courtu je současně vybudování nebo zlepšení schopnosti týmové spolupráce, prezentačních schopností, argumentačních dovedností, kritického myšlení, písemného projevu, strategického myšlení a dalších schopností a dovedností studentů práv uplatňovaných při řešení právního případu.

Úloha těchto Instrukcí pro soudce a jejich vztah k Pravidlům Lidskoprávního moot courtu

Tyto Instrukce pro soudce (dále jen „Instrukce“) jsou přílohou Pravidel Lidskoprávního moot courtu (dále jen „Pravidla“) a jsou vytvořeny za účelem nastavení jednotného a přehledného systému hodnocení participujících studentů a jejich týmů.

V rámci celostátního kola jsou Instrukce závazné pro všechny osoby, pro které jsou závazná Pravidla. V případě rozporu mezi těmito Instrukcemi a Pravidly mají přednost Pravidla. Nejasnosti nebo rozpory v těchto Instrukcích lze odstranit postupem popsáním v odstavci 3.1 Pravidel. Rozhodne-li se fakulta pro uspořádání fakultního kola, je jí doporučeno, aby za účelem dosažení rovnocenného hodnocení fakultních kol a celostátního kola, tyto Instrukce použila přiměřeně podmínkám fakultního kola.

Průběh soutěže z hlediska propojení fakultních a celostátního kola

Soutěž probíhá ve dvou kolech – fakultním a celostátním.

Soutěž se skládá z ústní a písemné části.

Výběr soudců a vázanost soudců těmito Instrukcemi

Výběr soudců celostátního ústního kola náleží Pořadatelé. Výběr soudců fakultních kol náleží fakultám.

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápísem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

Soudci celostátního kola jsou vázáni těmito Instrukcemi. Soudci fakultních kol mohou Instrukce aplikovat přiměřeně podmínkám fakultního kola. Pro zajištění fair play či rovnosti šancí v případě postupu týmů z fakultních kol do celostátního kola jsou soudci fakultních kol omezeni v rozsahu zpětné vazby podávané týmům i jednotlivým studentům (více viz kapitola nazvaná „Zpětná vazba od soudců ústní části soutěže“ v závěru těchto Instrukcí).

Struktura soutěže z pohledu povinností studentů a jejich týmů

Studenti v týmech složených z minimálně dvou a maximálně čtyř studentů mají za úkol v této posloupnosti:

1. v termínu pro odevzdání písemných podání zpracovat a odevzdat písemná podání ve prospěch obou stran sporu,
2. řádně se připravit a zúčastnit se fakultního ústního kola, bude-li toto kolo pořádáno, nebo splnit jiné požadavky stanovené fakultou pro jiné procedury vedoucí k výběru týmů do celostátního kola z této fakulty,
3. byl-li tým vybrán jako postupující do celostátního kola, zúčastnit se celostátního kola v souladu s Pravidly.

Hodnocení písemných podání

Požadavky na písemná podání

Písemná podání musí obsahovat tyto povinné součásti:

- úvodní strana,
- text podání,
- seznam zdrojů použitých studenty při vypracování podání spolu s odkazem na stránky v podání, kde byl zdroj uveden

Rozsah písemného podání je omezen povoleným počtem znaků. Jednotlivé podání musí obsahovat maximálně 3000 slov počítaných včetně mezer. Minimální rozsah písemných prací není stanoven. Do stanoveného rozsahu se nezapočítává úvodní strana a seznam použitých zdrojů. Naopak se započítávají citace uvedené v textu podání, jakož i citace ve formě poznámek pod čarou.

Velikost, styl písma a další parametry formální úpravy textu podání jsou ponechány na vůli soutěžících týmů. Řádkování nesmí být menší než 1,5 a větší než 2,0.

Seznam zdrojů musí být proveden tak, aby bylo možné jednoznačně identifikovat prameny, z nichž soutěžní týmy při tvorbě písemných podání vzcházely, a zpětně tyto prameny dohledat.

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápísem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

Odevzdání, zákaz aktualizací a přidělení podání různým soudcům

Součástí hodnocení budou veškerá řádně odevzdaná podání splňující požadavky na písemná podání. Tato podání budou hodnocena v tom stavu, v jakém byla původně odevzdána. To znamená, že podání nebudou moci být jakkoliv aktualizována od doby jejich odevzdání až do konce soutěže.

Podání jednotlivých týmů budou rozdělena mezi soudce písemných podání tak, aby jeden soudce posuzoval maximálně jedno podání týmu. Druhé podání týmu musí být přiděleno jinému soudci. Přidělení týmů respektive jejich podání jednotlivým soudcům podle uvedeného pravidla zajistí Pořadatel.

Kritéria pro hodnocení písemných podání

Právní argumentace

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

- 0-2 nedostačující až velmi podprůměrné
- 3-5 podprůměrné až dostatečné
- 6-8 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné
- 9-12 nadprůměrné až velmi dobře propracované
- 13-15 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení právní argumentace (CO hodnotit):

- prokázaná obeznámenost se skutkovým stavem, právní úpravou, jakož i s právními principy a hodnotovým podložením úpravy
- identifikace a odpovídající výběr a přiřazení priorit právním problémům, na kterých je postavená právní argumentace týmu
- vysvětlení celkového náhledu na případ, tj. proč tým považuje tyto problémy za klíčové a jak by podle týmu měl soud na tyto problémy nahlížet nebo spíše za jakým náhledem na případ si tým stojí (dále jen „týmový náhled na případ“)
- aplikace relevantní právní úpravy, právních principů a hodnotového podložení na skutkové okolnosti případu, zejména zohlednění a vypořádání se s těmi okolnostmi případu, které do právní úpravy nebo do týmového náhledu na případ nezapadají příliš jednoduše, tj. vypořádání se s předpokládanými argumenty protistrany v rámci prezentace svého náhledu
- struktura argumentů a jejich přesvědčivost
- úroveň právní argumentace co se týče využití jednotlivých interpretačních metod a jejich propojení se skutkovými okolnostmi případu, jakož i s týmovým náhledem na případ
- originálnost a kreativita ve smyslu vybočení od „prosté aplikace“ právní úpravy na skutkové okolnosti případu k více osobitému uchopení případu a propracování jednotlivých okolností do uceleného týmového náhledu na případ

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápísem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

Kvalita řešerše

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

- 0-2 nedostačující až velmi podprůměrné
- 3-5 podprůměrné až dostatečné
- 6-8 vcelku odpovídající až průměrné
- 9-12 lehce nadprůměrné až velmi dobře propracované
- 13-15 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení kvality řešerše (CO hodnotit):

- použití relevantních pramenů s důrazem na jejich relevanci pro specifické skutkové okolnosti případu
- adekvátní ohodnocení relevance pramenů studenty spolu s odůvodněním této relevance, tj. proč je pramen z jejich pohledu relevantní
- propojení odkazů na prameny s argumentační linií a s týmovým náhledem na případ, tj. objasnění jak jednotlivé prameny přispívají k podpoře a prosazení jednotlivých argumentů a celkového týmového náhledu
- využití široké škály zdrojů ve smyslu nespolehání se na jediný nebo na omezený výběr zdrojů
- odstranění případné neshody v pohledech vyplývajících z jednotlivých navzájem si odporujících pramenů neboli rekonciliace těchto různých pohledů
- důsledné odkazování na zdroje a správná citace s omezením délky a počtu citací na úroveň odpovídající složitosti prezentovaného argumentu

Celkové vyznění písemného podání, zvolený formát a úprava dokumentu

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

- 0-1 nedostačující až velmi podprůměrné
- 2-3 podprůměrné až dostatečné
- 4-6 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné
- 7-8 nadprůměrné až velmi dobře propracované
- 9-10 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení celkového vyznění písemného podání (CO hodnotit):

- přehlednost a promyšlenost struktury dokumentu z toho pohledu, zda zvolená struktura napomáhá pochopení týmového náhledu na případ a uchopení jednotlivých argumentů v jejich návaznosti, v odstupňování jejich priorit a v jejich propojenosti
- volba odkazů na zdroje podporující (nebo naopak podřívající) sílu prezentovaných argumentů

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápísem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

- vhodnost zvolených jazykových vyjádření a slovních obrátů odpovídající efektivnímu použití jazykových prostředků k posilování vlastního náhledu či pozice a oslabování pozice či náhledu protistrany neboli úroveň jazykové přesvědčivosti
- výskyt nejasností, a to ať už právně-terminologických či významových
- hodnocení toho, zda si tým uhájil svůj týmový náhled na případ proti předpokládaným argumentům protistrany či proti nevysloveným pochybnostem, respektive zda se tým dokázal vypořádat s těmito protiargumenty a pochybnostmi dostatečně přesvědčivě
- vhodnost použitého formátu a celková úprava dokumentu (příklad: Byla přehlednost dokumentu dostačující nebo by pomohly dílčí nadpisy?) z pohledu toho, jak se soudci pracovalo s podáním v daném formátu

Bodování písemné části soutěže

Každé písemné podání musí být ohodnoceno podle výše uvedených kritérií a stupnice pro hodnocení. Maximální celkový počet bodů, kterého lze dosáhnout, je 40 bodů za jedno podání. Celkově tak tým může obdržet maximálně 80 bodů za obě podání.

Počet bodů obdrženy týmem za písemná podání nahlásí soudci Pořadatel.

Výsledek bodování respektive celkový počet bodů získaných za písemná podání sdělí Pořadatel týmům až po skončení soutěže.

Pro soutěž je důležité, aby byla zachována fair play neboli rovnost šancí. Tato rovnost šancí by byla narušena, kdyby se některým týmům dostala velmi podrobná zpětná vazba před ukončením soutěže. Ostatní týmy, které by tuto zpětnou vazbu nezískaly, by byly znevýhodněny. Z tohoto důvodu se týmům poskytne zpětná vazba za písemná podání až po skončení soutěže.

Zpětná vazba je však pro týmy velmi cenná a pro výukové účely velmi přínosná. Soudcům písemných podání se tedy doporučuje, aby své poznámky, postřehy a doporučení týkající se písemných podání před týmy po dobu soutěže utajili, ale po skončení soutěže jim tyto poznámky, postřehy a doporučení nějakým vhodným způsobem zpřístupnili. Se zpřístupněním těchto poznámek, postřehů a doporučení pomůže soudcům na jejich požádání Pořadatel.

Hodnocení ústních prezentací

Forma ústní části soutěže

Tým účastníci se soutěže by měl mít možnost představit své argumenty v rámci ústní části soutěže. Pro fakultní kolo však není ústní část povinná a tým je možno do celostátního kola vybrat i jinou procedurou (více viz Pravidla). Ústní část soutěže má tuto (pro celostátní kolo povinnou a pro fakultní kola doporučenou) strukturu:

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápisem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

1. tým zastupující žalobce představí své argumenty své strany sporu (dále jen „úvodní prezentace žalobce“)
2. tým zastupující žalovaného představí své argumenty své strany sporu (dále jen „úvodní prezentace žalovaného“)
3. tým zastupující žalobce reaguje na argumenty přednesené žalovaným (dále jen „replika žalobce“)
4. tým zastupující žalovaného reaguje na argumenty přednesené žalobcem (dále jen „replika žalovaného“).

Souhrnně nazýváme tyto čtyři kroky „ústní prezentace“.

Obsahové omezení rozsahu ústních prezentací

V rámci úvodních prezentací mohou týmy použít nové či pozměněné argumenty než jak byly použity v jejich písemných podáních.

V rámci repliky smí tým reagovat pouze na argumenty použité týmem zastupujícím protistranu v rámci úvodní prezentace tohoto týmu. Argumenty uvedené pouze v písemném podání avšak nepoužité v úvodní prezentaci týmu nelze v rámci repliky napadnout.

Časové vymezení ústní prezentace, úloha časoměřiče a pravidla pro počítání času

Celkový čas vymezený jedné ústní prezentaci dvou týmů je 50 minut. V rámci těchto padesáti minut je 25 minut přiděleno jednomu a 25 minut druhému týmu. Týmy si však smí v rámci těchto 25ti minut rozdělit čas pro úvodní prezentaci a pro repliku dle svého uvážení. Doporučený čas pro repliku je maximálně 5 minut a minimálně jedna minuta. Svou volbu rozvržení času mezi úvodní prezentací a repliku sdělí tým na začátku své úvodní prezentace časoměřiči.

Úlohou časoměřiče je sledovat dodržování času vymezeného jednotlivým týmům pro různé úkony. Jelikož je čas pro ústní prezentace omezen, je úkolem časoměřiče signalizovat týmům kolik času jim zbývá do vypršení časového limitu jednotlivého úkonu (například do ukončení úvodní prezentace).

V rámci ústních prezentací signalizuje časoměřič týmům:

- že uplynuly první dvě minuty od zahájení úvodní prezentace, a to zdvižením čísla „2“
- že do ukončení úvodní prezentace zbývá týmu 5 minut, a to zdvižením čísla „5“
- že do ukončení úvodní prezentace zbývá týmu poslední minuta, a to zdvižením čísla „1“
- že do ukončení repliky zbývá týmu poslední minuta, a to zdvižením čísla „1“

Vypršení časového limitu signalizuje časoměřič zvukovým signálem.

Čas začíná běžet okamžikem, kdy se první člen týmu ujme slova. V případě přerušení ústní prezentace soudcem, se čas nezastaví a tým musí vzít v úvahu čas strávený přerušením a přizpůsobit tomuto uplynulému času další průběh své úvodní prezentace či repliky.

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápisem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

Pravidla pro přerušení ústní prezentace

Soudci mohou přerušit ústní prezentace týmů. Přerušení soudcem slouží k tomu, aby tým reagoval na soudcovu poznámku, odpověděl na jeho dotaz, nebo vyhověl jeho prosbě (například prosbě o vyhledání určité pasáže zdroje, na který se tým odkazuje).

Možnost takového přerušení je omezená, a to tímto způsobem:

- Soudce nesmí přerušit úvodní prezentaci týmu po dobu prvních dvou minut a po dobu poslední minuty této úvodní prezentace. Nezáleží přitom na tom, zda za tým představuje argumenty více řečníků. Čas se počítá pro celý tým, nikoliv pro jednotlivého řečníka.
- Soudce nesmí přerušit repliku týmu.

Přeruší-li soudce ústní prezentace, je na prezentujícím týmu, aby reagoval na toto přerušení. Na položenou otázku či na výzvu o vyjasnění či na prosbu o upřesnění musí však nejprve reagovat člen týmu prezentující v době přerušení. Ovšem tento člen týmu má možnost přesměrovat otázku na jiného člena prezentujícího týmu, který se rešerší a přípravě prezentace takové otázky více věnoval. Jen poradce týmu je z možnosti reagovat na přerušení vyloučen (k roli poradce více viz odstavec 8.3.5. Pravidel).

Soudce by měl týmu sdělit či jinak naznačit, kdy považuje svůj dotaz za zodpovězený, aby mohl tým pokračovat v úvodní prezentaci či replice. Po přerušení se musí slova ujmout opět ten člen týmu, který byl v prezentaci přerušen.

Kritéria hodnocení ústní části soutěže

Právní argumentace

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

- 0-3 nedostačující až velmi podprůměrné
- 4-7 podprůměrné až dostatečné
- 8-12 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné
- 13-17 nadprůměrné až velmi dobře propracované
- 18-20 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení právní argumentace (CO hodnotit):

- vysvětlení týmového náhledu na případ tj. proč tým považuje určité právní problémy či skutkové okolnosti případu za klíčové (přehled klíčových problémů a skutkových okolností) a jaký náhled na tyto problémy a okolnosti případu tým zaujímá a proč (odůvodnění)
- přehledná struktura argumentace včetně takového postupu týmu v prezentaci, která napomáhá soudcům k pochopení týmového náhledu na případ, a to včetně upozornění soudců, že se „mění téma“, respektive že se tým vyjádřil k určitému problému a nyní přistupuje k novému problému

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápísem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

- vyrovnání se se známými či předvídatelnými argumenty protistrany pozitivní formou, tj. uznání existence těchto argumentů a jejich závažnosti pro týmový náhled na případ obhajovaný prezentujícím týmem a zároveň pokus o vyvrácení nebo o potlačení vlivu těchto protiargumentů na týmový náhled na případ

vysvětlení: Tým si musí být vědom protiargumentů a musí být schopen se vypořádat nikoliv se všemi, ale s těmi, které podřívají pozici zaujímanou týmem ve vztahu ke klíčovým problémům.

- taková obeznámenost s právní úpravou, která dovoluje týmu vysvětlit právní úpravu a efektivně ji aplikovat na skutkové okolnosti případu

vysvětlení: Nečekejme a nechtějme od studentů neutrální výklad právní úpravy, ale její aplikaci na konkrétní okolnosti případu včetně uvedení těchto okolností a „dosazení“ těchto okolností do řešení, ke kterému právní úprava směřuje.

- propracovanost každého z argumentů jednotlivě a zároveň jejich vzájemné propojení s uceleným týmovým náhledem na případ
- míra přesvědčivosti s ohledem na to, jak dobře obhájená se jeví pozice týmu vzhledem k jimi vybudovanému týmovému náhledu na případ a naopak k neexistenci nebo potlačení protiargumentů, které tuto pozici oslabují, nabourávají či boří
- originalnost a kreativita ve smyslu vybočení od „prosté aplikace“ právní úpravy na skutkové okolnosti případu k více osobitému uchopení případu
- jasně artikulované závěry objasňující postoje týmu ke sporným či neobjasněným skutečnostem či problémům

vysvětlení: Úkolem týmu není znovu otevřít dokazování, ale vybudovat či přispět k vybudování uceleného náhledu na případ, který umožní soudci hledat spravedlivé řešení.

- jednoznačně formulovaný petit, respektive jasné vyjádření týmu k tomu, čeho se jménem zastoupené strany domáhá

Prezentační dovednosti a týmová spolupráce

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

- 0-3 nedostačující až velmi podprůměrné
- 4-7 podprůměrné až dostatečné
- 8-12 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné
- 13-17 nadprůměrné až velmi dobře propracované
- 18-20 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení prezentačních dovedností a týmové spolupráce (CO hodnotit):

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápisem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

- prezentace jednotlivých argumentů s dostatečnou signalizací vedoucí soudce i ostatní posluchače (například přítomnou veřejnost) v jasně strukturované argumentaci (například využívání slovních „osnov obsahu projevu“

vysvětlení: Řečník posluchači oznámí, jakou strukturu bude jeho projev mít, a potom se této struktury přidrží (například: „Nejdříve objasním... dále se zmíním ... a nakonec popřu/ potvrdím ...“)

- využití schopnosti naslouchání a komunikace například v případě přerušování prezentace soudcem

vysvětlení: Nejčastější chybou a přístupem nováčků je, že se soustředí čistě a omezeně na to, co chtějí říci, a vůbec nevnímají to, jak to říkají a hlavně to, jak to působí na jejich posluchače! Velmi obtížné je pro nováčky naslouchání názoru jiného (například soudce) v jakékoliv formě (například ve formě položené otázky).

- správná reakce na přerušování včetně schopnosti re-orientace na jiný problém a navrácení se k původnímu problému

vysvětlení: Další častou chybou je, že se řečník nedokáže oprostít od toho, co chtěl říci a jen těžkopádně reaguje na podněty přerušující jeho projev. Pokud je reakce schopný, mívá pak problém navázat na přerušování tím, že se vrátí (a posluchače přitom na toto navrácení upozorní) k původnímu záměru svého projevu.

- přesvědčivost chápána jako schopnost získání soudce „na svou stranu“ pomocí využití citově více zabarvených či argumentačně více přesvědčivých výrazů

vysvětlení: Například velmi neutrální pojmenování strany (například: „žalobce“, „žalovaný“, „můj klient“) může být efektivně nabráno slovním obratem zvýrazňujícím náhled týmu na postavení strany sporu (například: u rozvodového řízení, kdy je důležité zdůraznit schopnosti matky jako dobré pečovatelky, ji lze označit za „starostlivou matku dvou dětí“). Podobně mohou být „umocněny“ některé argumenty (například: „To, co protistrana namítá ... není právně relevantní“ může být nabráno takto: „Pokud bychom přistoupili na námitku protistrany ... dospěli bychom k nesprávnému/ nespravedlivému/ právně nepodloženému závěru že ...“)

- vyrovnaný avšak ne nevšímavý a ne útočný postoj k reakcím protistrany nepřejímající úlohu obránce či útočníka

vysvětlení: Jednou z chyb řečníků je dívat se na tým protistrany jako na nepřítel a také s ním tak jednat. Nejčastěji se (zvlášť při replice) tedy řečník postaví do pozice obránce (pozice: Můj klient je v právu a váš klient v právu není) nebo dokonce do pozice útočníka (pozice: Vy jste lháři a já s vámi zatočím).

- efektivní rozdělení rolí v týmu, včetně role poradce, je-li tato role některému členu týmu přidělena (více o roli poradce viz Pravidla)

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápísem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

vysvětlení: Ne všichni členové týmu musí nutně být dobrými řečníky a je na týmu, aby zvolil takové nastavení rolí pro jednotlivé členy týmu, které mu pomůže dosáhnout nejlepšího výsledku. Tým by proto neměl být odsuzován, zvolí-li si že v rámci ústních prezentací budou roli řečníků zastávat pouze dva členové týmu. Zároveň by mělo být řádně oceněno, pokud za tým v rámci ústní prezentace vystoupí více řečníků, neboť koordinace více řečníků je náročná. Zvláště je pak třeba ocenit schopnost zkoordinovat tým s více řečníky při přerušení prezentace soudcem, kdy se odpovědi ujme jiný z řečníků.

- hodnocení výkonu týmu jako celku

vysvětlení: I soudci jsou jenom lidi a podléhají různým dojmům. Jistěže působivý řečník neboli „tahoun“ týmu dokáže vytvořit dobrý dojem. Je však důležité, aby soudci co nejvíce hodnotili výkon týmu jako celku a nenechali se oslnit jedním řečníkem s jedním velmi plamenným projevem. Opravdu výjimečný výkon jednotlivého řečníka bude v soutěži ohodnocen cenou pro nejlepšího řečníka ústních kol celostátní soutěže.

Celkový dojem ústní prezentace

Stupnice pro hodnocení (JAK hodnotit):

- 0-1 nedostačující až velmi podprůměrné
- 2-3 podprůměrné až dostatečné
- 4-6 vcelku odpovídající až lehce nadprůměrné
- 7-8 nadprůměrné až velmi dobře propracované
- 9-10 výborně propracované až výjimečně propracované

Aspekty zahrnuté do hodnocení celkového dojmu ústních prezentací (CO hodnotit):

- soustředěný, klidný a neuspěchaný přednes

vysvětlení: Naprosto nejčastější chyba řečníků nováčků je příliš rychlý přednes, při kterém soudci (ani nikdo jiný neobeznámený předem s obsahem projevu) nestačí sledovat myšlenky v přednesu obsažené.

- zvládnutí situace na rozdíl od ovládnutí situací (sebejistota ovlivňující výkon prezentujícího člena týmu = osobní sebejistota)

vysvětlení: V roli právního zástupce strany sporu před soudci se studenti nejspíš ocitají prvně v životě, a tak zde velkou roli hraje nervozita. Ta je umocněna vědomím, že v závěru vše závisí na projevu předneseném před soudci v rámci ústních prezentací. Je třeba ohodnotit, zda a jak se tým a jeho členové vypořádali s touto nervozitou a do jaké míry (počopitelné a přípustné či vysoké a ovlivňující výsledný efekt) dokázali zvládnout situaci. Zvláštní ocenění je třeba věnovat tomu, kdo byl v prezentaci přerušen a dokázal tuto situaci adekvátně zvládnout.

- sebeovládáním a empatie (sebejistota ovlivňující podmínky pro výkon ostatních členů stejného týmu či týmu protistrany = společenská sebejistota)

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápisem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

vyvětlení: Někteří řečníci nováči se nervozitou téměř „rozšypou“ a tato nervozita ubere na přesvědčivosti toho, co říkají oni sami a ve výsledném efektu na přesvědčivosti celého týmu, respektive týmového náhledu na případ (například: někomu, komu se potí čelo, třese hlas a navíc křečovitě svírá propisku, kterou neustále kliká na zapnutou a vypnutou, lze věřit hůře než vyrovnanému řečníkovi působícímu profesionálně). Jiní řečníci nováči naopak nedostatek sebejistoty „maskují“ přehnanou agresivitou k protistraně, ignorací protistrany, či prostou neomaleností, která je způsobena tím, že se řečník soustředí pouze na sebe (například někdo šoupe nohama či šustí papíry v rámci prezentace protistrany). Je třeba ocenit, pokud jsou členové týmu schopni se soustředit nejen na sebe, ale zachovat si dostatek sebeovládání a empatie k ostatním. Do této kategorie pak patří také zdvořilé chování prokazující úctu k soudcům i k soudu jako celku a kolegiální úctu k zástupcům protistrany.

- omezení neverbální komunikace na přijatelné projevy

vyvětlení: Jen málokdo si je vědom toho, jak často používá určitou metodu neverbální komunikace, která je ve svém efektu nepřijatelná buď profesně (například odpovídání na otázky soudce pohupující se na židli a přešvihující zvýkačku) nebo osobně (například nevraživý pohled vržený na prezentujícího člena týmu protistrany). Je nutné sledovat dynamiku této neverbální komunikace mezi týmy a v nutném případě upozornit na nepřijatelné excesy. Naopak je třeba ocenit dobře zvládnutou neverbální komunikaci podporující například týmovou spolupráci a přispívající ke zlepšení výkonu týmu (například zdvižený palec člena týmu po velmi efektivní odpovědi jiného člena týmu soudci na složitou otázku).

- Uznání chyby či přiznání se k nepřipravenosti

vyvětlení: I ti nejlepší studenti se nejsou schopni připravit na 100% a mohou buď udělat nějakou chybu, nebo být přistiženi jako nepřipravení (například soudce se zeptá na to, z jakého pramene informace, kterou právě člen týmu uvedl, pochází). V této situaci má každý na vybranou mezi uznáním vlastní chyby či přiznáním se k nepřipravenosti a tím, aby se z toho pokusil „nějak vybruslit“. Pokud se člen týmu přizná k vlastní chybě či nepřipravenosti, ukazuje to sice na nižší míru dokonalosti, ale na profesní etickou „čistotu“ tohoto studenta a navrhuje, aby za takové přiznání nebyl hodnocen záporně, ale aby bylo jeho etické chování ohodnoceno kladně.

Bodování ústní části soutěže

Bodování ústní části soutěže se provede pouze u základních kol celostátního kola za účelem výběru týmů-finalistů. Body přidělené týmům v ústních částech fakultních kol se do bodování pro účely určení týmů-finalistů celostátního kola soutěže nezapočítávají. Tyto body slouží k pouze k určení, které z týmů účastnících se fakultního kola postoupí do celostátního kola soutěže.

Pro určení počtu bodů týmu, který prezentoval před panelem soudců, se sečtou body udělené jednotlivými soudci a tento součet se vydělí počtem soudců v panelu. Maximální počet bodů, jež může tým za ústní část základního kola v celostátním kole soutěže obdržet je 50 bodů. Aby se význam ústních prezentací lépe promítl do hodnocení soutěže, body, které tým získá za ústní prezentaci, se vynásobí koeficientem 2,6. Výsledný počet bodů za ústní část celostátního kola je číslo, které vyjde vynásobením koeficientu a původního počtu bodů dle předchozí věty.

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápísem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

Pro účely určení týmů-finalistů se sečtou body získané týmem za písemná podání (celkový počet bodů za obě odevzdaná podání, vyhověla-li tato podání podmínkám soutěže) a body získané v základním kole celostátního kola soutěže.

Pro určení vítězného týmu ve finále celostátního kola soutěže se neuplatní bodování, ale hlasování soudců v panelu.

Zpětná vazba od soudců ústní části soutěže

V rámci ústní části základních kol celostátního kola soutěže a v rámci ústních částí pořádaných fakultních kol poskytnou soudci týmům zpětnou vazbu. V rámci této zpětné vazby soudci sdělí týmu jejich hodnocení v rámci kategorií (pozn. Kategoriemi rozumíme tyto kategorie: právní argumentace, prezentační dovednosti a týmová spolupráce, a celkový dojem ústní prezentace) a s ohledem na kritéria popsaná výše (viz část Instrukcí nazvanou Kritéria hodnocení ústní části soutěže). Soudci se soustředí na hodnocení výkonu týmu v soutěži.

Pro soutěž je důležité, aby byla zachována fair play neboli rovnost šancí. Tato rovnost šancí by byla narušena, kdyby se některým týmům dostala velmi podrobná zpětná vazba zejména ohledně obsahu právní argumentace již v průběhu soutěže.

Soudci by měli mít na paměti, že právní vyřešení a právní hodnocení případu není hlavním cílem soutěže a že týmy musí mít až do konce soutěže takové podmínky, aby se neohrozilo fair play nastavení soutěže. Předčasně poskytnutou zpětnou vazbou lze například zvýhodnit tým, který se od soudce dozví, co soudce považuje za „klíčové“ či „přesvědčivé“, a dokáže tuto znalost použít v dalších kolech soutěže.

Ostatní týmy, které by takovou zpětnou vazbu nezískaly by byly znevýhodněny. Z tohoto důvodu je nutno omezit zpětnou vazbu podávanou týmům ve fakultních kolech a v základním kole celostátního kola soutěže.

Soudci fakultních kola a základního kola celostátního kola soutěže týmům nesdělí:

- počet dosažených bodů udělených jednotlivými soudci nebo celkový počet bodů udělený týmům panelem;
- vlastní názor na to, jak by soudce případ rozhodl a proč (odůvodnění rozhodnutí)
- vlastní názor na právní hodnocení skutkových okolností případu a hodnocení výběru a závažnosti problémů v případě obsažených;
- chybějící, nesprávně použité či špatně pochopené prameny;
- žádné jiné právní posouzení případu, které nebylo týmem prezentováno (naopak lze týmu sdělit, zda argumentaci jím použitou a celkový týmový náhled na případ spatřuje soudce jako dobře propracované a vedoucí k požadovanému petitu).

lidskoprávní moot court

přihlaste se do souboje
argumentů v simulovaném
soudním procesu

> GAME OVER <

„Osmnáctiletý Lukáš Tynkr patří na veřejném Voltairově gymnáziu k nejlepším studentům v ročníku. Zároveň však vedení školy znepokojuje svými kontroverzními názory, které se nebojí vyjadřovat veřejně. Když do školy přijde v tričku s podobiznou norského vraha Breivika a nápisem „Game over, bitches“, vedení definitivně dojde trpělivost a Lukáše ze školy vyloučí.“

Naopak po finále celostátního kola soutěže a po vyhlášení vítězného týmu, soudci celostátního kola soutěže mohou všem týmům, koučům a další veřejnosti sdělit, jak případ rozhodli a proč, spolu s objasněním, které z argumentů na straně vítězného týmu (ale i týmu zastupujícím protistranu) považovali za nejpřesvědčivější a ke kterým argumentům by naopak něco doplnili či jakým jiným způsobem by argumentaci vylepšili. V této fázi, tj. po skončení soutěže mohou soudci celostátního kola odkázat týmy na další prameny, odbornou literaturu či jiné zajímavé podnětné zdroje právní úpravy domácí, evropské či mezinárodní. Pokud bude možno týmům poskytnout menší srovnání jednotlivých vnitrostátních úprav, může i toto být součástí zpětné vazby hodnocení finále celostátní soutěže.